

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٩٥٢٢٩

دانشگاه الزهرا

دانشکده ادبیات ، تاریخ و زبانها

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد

تاریخ ایران اسلامی

تاریخ هزار جریب از قرن ۸ تا ۱۳ هجری قمری

استاد راهنما : دکتر نزهت احمدی

استاد مشاور : دکتر سیمین فصیحی

۱۳۸۷ / ۲ / ۵

دانشجو: سیده سکینه محمودی

۱۳۸۷ / ۲ / ۵

زمستان ۱۳۸۶

۹ ۴ ۲ ۹

چکیده :

سرزمین هزار جریب در جنوب شرقی استان مازندران و در دل رشته کوههای البرز قرار گرفته است و در طول تاریخ دچار افت و خیزهای فراوان شده، در دوره هایی از تاریخ مرکز حکومت‌های محلی مازندران و حائز اهمیت بوده است. رساله حاضر پژوهشی است در زمینه تاریخ هزار جریب از قرن ۸ تا ۱۳ هجری قمری، از آنجا که در طی این قرون تحولات بسیاری را در ایران شاهدیم تاثیر و انعکاس این تحولات در منطقه حائز اهمیت است. این منطقه که روزگاری از ارکان اساسی طبرستان بوده است از قرن ۱۱ هجری قمری اهمیت خود را رفته رفته از دست داده و روبه سرآشیزی می نهد.

مسئله اصلی در این رساله علت اهمیت هزار جریب از قرن ۸ تا ۱۱ و سپس عدم رونق و اعتبار آن در قرن ۱۱ تا ۱۳ می باشد.

روش پژوهش در این رساله بر اساس گردآوری اطلاعات و تجزیه و تحلیل داده ها و یافتن رابطه علی و معلولی میان آنها بوده است. در این رساله ابتدا اطلاعاتی در خصوص جغرافیا، موقعیت سیاسی و گذشته تاریخی هزار جریب داده شده تا تصویر کاملتری از منطقه و پیشینه تاریخی آن تداعی گردد. سپس موقعیت سیاسی اجتماعی هزار جریب و علت اهمیت و اعتبار آن از قرن ۸ تا ۱۱ و عدم رونق و اعتبار آن از قرن ۱۱ تا ۱۳ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است.

بر اساس اسناد و مدارک موجود محلی و عمومی بنظر می رسد علت اهمیت این منطقه از قرن ۸ تا ۱۱، اقتدار قدرتهای حاکم، شرایط خاص جغرافیایی بوده و از عوامل از دست رفتن رونق و

اعتبار آن از قرن ۱۱ تا ۱۳ ضعف و نابودی قدرتهای محلی، گسترش شهر نشینی در اطراف، تغییر مسیر راهها، مهاجرت نخبگان، تغییر شیوه مالکیت بوده است.

با تشکر

از همه عزیزانی که در طول دوران تحصیل یاری ام نموده اند : خانواده فداکار ، معلمان دلسوز
و اساتید محترم به خصوص استاد راهنما سرکار خانم دکتر احمدی و استاد مشاور سرکار خانم
دکتر فصیحی صمیمانه سپاسگذارم.

تقدیم به :

روح پاک مادرم که هیچکس به اندازه ی او دغدغه ی تحصیلم را نداشت و آنقدر در گیر و دار
زندگی بال و پر زد تا پرواز کردن را به من آموخت .

مرغ پرواز به بال و پر کرد

مادرم بال و پر بود به دهر

«روحش شاد»

فهرست مطالب:

صفحه

عنوان

فصل اول: مبانی تحقیق

- ۱-۱ مسئله تحقیق ۲
- ۲-۱ اهداف و ضرورت تحقیق ۴
- ۳-۱ بیان فرضیه ۵
- ۴-۱ پیشینه تحقیق ۵
- ۵-۱ روش تحقیق ۵
- ۶-۱ تعریف واژگان ۶
- ۷-۱ نقد و بررسی منابع ۷

فصل دوم: جغرافیای طبیعی هزار جریب

- ۱-۲ حدود، موقعیت و وسعت هزار جریب ۱۶
- ۲-۲ ارتفاعات ۱۸
- ۳-۲ رودهای هزار جریب ۲۱
- ۴-۲ جنگل و اهمیت آن ۲۵
- ۵-۲ هزار جریب و موقعیت آن در تقسیمات مازندران ۲۶

فصل سوم: گذری بر تاریخ هزار جریب از آغاز تا قرن ۸ هجری

- ۱-۳ تقسیمات سیاسی هزار جریب ۳۶
- ۲-۳ تاریخ سیاسی هزار جریب قبل از اسلام ۳۹

۳-۳ هزار جریب بعد از اسلام ۴۸

فصل چهارم: هزار جریب از قرن ۸ تا ۱۱ هجری

- ۱-۴ اوضاع سیاسی اجتماعی هزار جریب در عصر مرعشیان-مازندران ۷۳
- ۱-۱-۴ مرعشیان در مازندران ۷۳
- ۲-۴ حکومت سادات در هزار جریب ۵
- ۱-۲-۴ فرمانروایی میر عمادالدین و دودمان او در هزار جریب ۷۸
- ۲-۲-۴ قیام روستائیان هزار جریب به رهبری میر عمادالدین ۸۱
- ۳-۲-۴ نبرد محمود و لاش با میر عمادالدین ۸۵
- ۴-۲-۴ امیر تیمور گورکانی و میر مادالدین ۸۷
- ۵-۲-۴ جانشینان میر عمادالدین ۸۹
- ۳-۴ حاکمان شرقی هزار جریب از قرن ۸ تا ۱۱ هجری قمری ۹۷
- ۴-۴ موقعیت اجتماعی هزار جریب از قرن ۸ تا ۱۱ هجری قمری ۱۰۰
- ۱-۴-۴ آب و هوا و شرایط جغرافیایی ۱۰۱
- ۲-۴-۴ شغل و اقتصاد در هزار جریب ۱۰۳
- ۳-۴-۴ راهها ۱۰۴

فصل پنجم: تاریخ هزار جریب از قرن ۱۱ تا ۱۳ هجری قمری

- ۱-۵ هزار جریب در دوران صفویه، افشار و زند ۱۰۷
- ۲-۵ هزار جریب در دوره قاجار ۱۱۲
- ۳-۵ موقعیت اجتماعی هزار جریب از قرن ۱۱ تا ۱۳ هجری قمری ۱۱۷
- ۱-۳-۵ شیوه مالکیت ۱۱۷
- ۲-۳-۵ تغییر مسیر راهها ۱۱۹

۱۲۱ ۳-۳-۵ گسترش شهر نشینی

۱۲۲ ۴-۳-۵ مهاجرت نخبگان

فصل ششم: مشاهیر، آثار و ابنیه تاریخی هزار جریب از قرن ۸ تا ۱۳

۱۲۵ ۱-۶ مشاهیر هزار جریب از قرن ۸ تا ۱۳ هجری قمری

۱۳۴ ۲-۶ آثار و ابنیه تاریخی هزار جریب از قرن ۸ تا ۱۳ هجری قمری

۱۳۸ نتیجه گیری

۱۴۱ فهرست منابع و ماخذ

..... پیوستها

مقدمه:

به نام آنکه او نامی ندارد به هر نامی که خوانی سر بر آرد

مناطق باستانی و کهن چونان گنجینه هائی هستند که در دل ایران خفته اند و تاریخ و فرهنگ و تمدن غنی این سرزمین را در خود به امانت نگهداری می کنند با بررسی بیشتر تاریخی یک منطقه می توان فرهنگ و تمدن آن قوم را به نسل حاضر و بعد معرفی کرد و با یاد آوری دلیریها و شکست های عبرت آموز و علل و عوامل آن ها باعث تجربه نسل آینده شد تا چراغ راه آنها گردد.

به دنبال این هدف تواریخ محلی که نقش بسیار مهم در تاریخ ایران داشته اند حائز اهمیت ویژه می باشند. تاریخ محلی یکی از انواع تاریخ نگاری است که ناظر بر حوادث، تحولات، رجال، مشخصات جغرافیایی و... یک منطقه یا به طور خاص شهر و دیار می باشد. این تواریخ از آن جهت اهمیت دارند که از یک سو به جزئیات امور پرداخته و حاوی اطلاعات دقیق، جزئی و گاه تفصیلی از یک رویداد یا واقعه تاریخی در یک شهر یا منطقه است و از سوی دیگر فهم تاریخ و فرهنگ کشوری مانند ایران با بررسی و مطالعه تاریخهای محلی میسر است. چرا که تواریخ محلی مانند تکه های پازل نقش خود را در روشن ساختن هرچه بهتر و بیشتر حوادث تاریخی ایفا می کنند و از طرفی در تاریخهای محلی گاه آگاهی هایی از رجال، مناسبات اقتصادی، اجتماعی و رویدادهای تاریخی یافت می شود که منحصر به فرد بوده و در تاریخهای

عمومی از آن اثری نیست وحد و مرز این نوع تاریخ نویسی نسبت به تواریخ عمومی مشخص تر و روشن تر است. از این رو تاریخ محلی (هزار جریب) هدف اصلی این پژوهش قرار گرفته است. هزار جریب از دوران باستان تاکنون به عنوان یکی از مناطق مهم مازندران مطرح بوده است و در گذشته منطقه وسیعی از مناطق کوهستانی مازندران بوده که از سمت جنوب به استان سمنان، از سمت مشرق به منطقه کردکوی و بندر گز، از شمال به دشت ساحلی مازندران و از غرب به سواد کوه وسعت داشت که اکنون این منطقه در حوزه سیاسی شهرستانهای گلوگاه، بهشهر، نکا و ساری قرار دارد. در مورد تقسیمات سیاسی این منطقه و نقش آن در تقسیمات سیاسی مازندران در فصول آینده به طور مفصل بحث شده است. این نام امروزه تنها در یک بخش شهرستان نکا و بهشهر باقی مانده است.

موقعیت جغرافیایی خاص هزار جریب به دلیل قرار گرفتن در دل کوه و جنگل در طول تاریخ گاه موجب رشد و شکوفایی آن شده و گاه موجب سکون و انزوای آن.

هزار جریب از دوران باستان نقش مهمی در طبرستان ایفا می کرده و همیشه بعنوان پایگاه و مرکز حکومتهای محلی طبرستان مطرح بوده است. چرا که کوههای سخت و جنگلهای به هم پیوسته این منطقه مدافع و سپر خوبی برای این حکومتها در برابر مهاجمان ایجاد می کرد پس از ورود اسلام به ایران طبرستان دو قرن دیرتر از بقیه مناطق ایران اسلام را پذیرفت. اما کوهستانهای هزار جریب تا مدتها غیر قابل نفوذ بوده و مردمان آن همچنان به شیوه و دین آبا و اجدادی خود باقی بودند اما بعد از ورود اسلام به این منطقه در قرن چهارم هجری - قمری آنچنان این دین مبین در آنها نفوذ کرده و موثر بوده است که بعد از آن بسیاری از علمای مطرح و مجتهد مازندران از این منطقه برخاسته اند. تحقیق و پژوهش در زمینه تاریخ این منطقه به خصوص در دوره های

متأخر که منابع کتبی کمتر به آن پرداخته اند مستلزم حضور در این مناطق و روستاهای هزار جریب بوده که کمبود وسیله نقلیه برای سفر به این مناطق و استفاده از وسایل نقلیه عمومی در ساعات مشخص، از مشکلات عمده پژوهشگر بوده و تحقیقات میدانی انجام گرفته در حد بضاعت بوده است. در قسمتهائی از پژوهش به گفته های افراد بومی اشاره شده که با تطبیق به همان اندک منابع موجود نتایج حاصل شده است.

حفظ تاریخ، حفظ فرهنگ و تمدن است بنابراین پژوهشی در باره تاریخ هزار جریب می تواند سهمی هر چند ناچیز در شکوفایی و حفظ فرهنگ و تمدن این منطقه داشته باشد. اگر چه این پژوهش عاری از نقص نیست اما تلاشی است در جهت آشنایی با گوشه ای از تاریخ پر فراز و نشیب ایران.

فصل اول : مبانی تحقیق

۱-۱) مسئله تحقیق

۱-۲) اهداف و ضرورت تحقیق

۱-۳) بیان فرضیه

۱-۴) پیشینه تحقیق

۱-۵) روش تحقیق

۱-۶) تعریف واژگان

۱-۷) نقد و بررسی منابع

۱-۱) مسئله تحقیق:

هزار جریب ناحیه ایست کوهستانی و جنگلی در مازندران که از شرق به گرگان ، از غرب به ساری و سواد کوه ، از جنوب به سمنان و از شمال به بهشهر محدود است . رود نکا در شمال آن از مشرق به مغرب جاری است و قسمت علیای رود تجن از مرکز آن می گذرد . در حال حاضر منطقه هزار جریب بخشی اعظمی از نقاط کوهستانی شهرستانهای ساری ، بهشهر و نکا را تشکیل میدهد .

این منطقه از قدیم الایام جزء مناطق معتبر و مهم در مازندران بوده است ، وجود امامزاده های فراوان از جمله امامزاده درویش محله روستای خونشان ، امامزاده عبدالله روستای پر کوه ، امامزاده ابراهیم ، پنج تن ، امامزاده میر افضل و همچنین وجود کاخهایی از جمله کاخ دوالم و قصر حسن علاء الدوله و برجهای رسکت، دژ ایلال ، دژ هیکوه ، سفید دژ، قلعه میر عماد و همچنین آثاری همچون حمام روستای کرسب ، شهر ها و روستاهایی که امروزه جز نامی از آنها نمانده مانند زارم و مهروان و ... گویای این اهمیت می باشد . -

در این ناحیه جنگلهائی رخ داده که در تاریخ محلی ایران حائز اهمیت می باشد ، از جمله می توان از جنگلهای علی علاءالدوله و اختلاف او با مدعیان سلطنت ، حمله حسن بن زید به هزار جریب ، قیام روستائیان هزار جریب به رهبری میر عماد و ... را نام برد.

تشکیل سلسله هلی محلی مستقل در هزار جریب از فراز های تاریخ این منطقه است . ظهور علویان طبرستان و نقش آنان در گسترش تشیع در منطقه مورد توجه است . ظهور سادات مرعشی در قرن ۸ در مازندران و برخی ساسله ها از جمله سادات میر عمادی در هزار جریب فصل مهمی از تاریخ منطقه رارقم می زند . با توجه به اینکه در این دوره از تاریخ تحولات بسیاری در ایران شاهدیم انعکاس و تاثیر این تحولات در منطقه حائز اهمیت است . اینکه چه

کسانی در دوره مورد بحث حاکم بودند؟ آیا حکومتشان به طور مستقل بود یا تحت حاکمیت حکومت‌های محلی بزرگتر؟ و... از جمله دغدغه‌های پژوهشگر می باشد.

هزار جریب در دوران قبل و بعد از اسلام مرکز مهم حکومت‌های مستقل و نیمه مستقل از جمله: آل گویاره، آل باوند، پادوسبانان و... بوده است. به علت شرایط خاص طبیعی و کوهستانهای بلند و صعب العبور، این منطقه محل امنی برای مخالفین حکومت‌های وقت به حساب می آمد با فرار به این منطقه و سکنی در برج و بارو و دژهای مستحکم آن از آسیب دشمنان در امان می ماندند. با توجه به کثرت امامزاده‌های مدفون در این منطقه به راحتی می توان این موضوع را اثبات کرد چرا که اکثر این امامزاده‌ها و بقعه‌های مقدس واقع در هزار جریب مدفن افرادی است که به دلیل مخالفت حکومت‌های وقت تحت تعقیب بوده و به این منطقه گریخته اند و نزد مردمان این منطقه عزیز و محترم شمرده شده اند و تا به امروز مقبره آنان محل راز و نیاز و عبادت و توسل مردم به شمار می رود.

با ورود اسلام به ایران کوهستانهای مازندران در برابر اعراب همچنان نفوذ ناپذیر نشان می دادند تا چهار قرن بعد که به اسلام گرویدند و از جمله دلایل آن شرایط طبیعی و محیطی هزار جریب می باشد که عبور از آن بسیار سخت و دشوار می نمود. حتی از دلایل عمده تشکیل حکومت‌های مازندران در قبل و بعد از اسلام در این منطقه همین شرایط طبیعی بود چرا که دفاع کردن این حکومتها از خودشان در پناه این کوهها راحتتر بود تا در دشتهای باز و وسیع. از طرفی شهرهایی که در شمال منطقه هزار جریب واقع شده اند عمر زیادی ندارند و قبل از آن، این مناطق جنگلی و باتلاق بود با آب و هوای شرجی و خسته کننده اما محیط کوهستان محیط دلنواز و خوش آب و هوا می نمود. که طبیعتاً مردم آن زمان کوهستان را به دشت ترجیح می دادند. چرا که شغل عمده آنها از قدیم زراعت و دامداری و سپاهیگری بود که همه اینها محیط کوهستان را می طلبید نه دشت.

از آنجا که پژوهشگر خود اهل این منطقه بوده به طبع آشنایی با گذشته و تاریخ آن برای شخص پژوهشگر حائز اهمیت ویژه می باشند .

این منطقه که از مراکز مهم اقتصادی استان محسوب می شود امروزه به صورت روستاهای محروم باقی مانده است و حتی کمتر مورد توجه پژوهشگران قرار گرفته است . تحقیق در مورد علل این امر نیز از مسائل این پژوهش است .

از آنجا که هنوز تحقیق جامعی در این زمینه صورت نگرفته و با توجه به اهمیت این دوره از تاریخ و این منطقه پژوهشی در این زمینه می تواند گوشه هائی از تاریخ این منطقه را روشن نماید . از جمله مهمترین سوالهای این پژوهش که از دغدغه های عمده پژوهشگر می باشد عبارتند از:

سؤال ۱) علت اعتبار و توجه به هزار جریب از قرن ۸ تا ۱۱ هجری - قمری چه بوده است ؟

سؤال ۲) علت بی توجهی و از رونق افتادن منطقه از قرن ۱۱ تا ۱۳ هجری - قمری چه بوده است ؟

۱-۲) اهداف و ضرورت تحقیق :

با توجه به تاریخ درخشان منطقه و نقشی که تاریخ محلی در روشن شدن هرچه بهتر تاریخ دارد و همچنین آشنائی با مناطقی که امروزه جز نام چیزی از آن باقی نمانده و با توجه به نقش تاریخ این منطقه در تاریخ مازندران و نیز وجود امامزاده های فراوان در منطقه ، ضرورت مطالعه و شناسائی تاریخ این منطقه کوهستانی و روستائی را بیشتر می کند . با وجود این هزار جریب در طول تاریخ با بی مهریهائی مواجه بوده و در اکثر مواقع از دید حکومتهای مرکزی پنهان مانده و عقب ماندگیهای فرهنگی و اقتصادی بر آن حاکم بوده است . روشن ساختن گذشته این مرز

وبوم وشناساندن آن به مردم آن منطقه به خصوص می تواند در ایجاد حس وطن دوستی و توجه به این سرزمین افسانه ای کمک نماید .

۱-۳) بیان فرضیه :

فرضیه ۱ : قدرت حکام محلی، موقعیت سوق الجیشی، توانمندیهای اقتصادی، قرار گرفتن در مسی راههای جاری، از دلایل اعتبار و توجه به هزار جریب از قرن ۸ تا ۱۱ بوده است .
فرضیه ۲ : ضعف حکومتهای محلی، مهاجرت در دوران فترت، تغییر مسیر را هها، از دلایل از رونق افتادن منطقه از قرن ۱۱ تا ۱۳ هجری - قمری می باشد .

۱-۴) پیشینه تحقیق :

در ارتباط با موضوع مورد پژوهش ، کار جامعی انجام نشده است اما بطور پراکنده می توان در کتابهای زیر به مطالبی دست یافت

دکتر حسین اسلامی در کتاب «تاریخ دو هزار ساله ساری» در خلال حوادث ساری در زمان مرعشیان به سادات هزار جریب نیز اشاراتی داشته اند .

کتاب از « آستارا تا استارآباد» نوشته ی دکتر منوچهر ستوده جلد چهارم بخش اول و دوم آن که در واقع جغرافیای تاریخی مازندران است . نگارنده کتاب تحقیقات میدانی انجام داده است واز شهرها و رود خانه ها دیدن کرده وپس از آن خود را به آخرین نقطه یعنی رشته کوه البرز رسانده و آنچه قابل ضبط و ثبت بود نوشته و توسط آقای محمد دشتی مدیرانتشارات و تبلیغات وزارت ارشاد اسلامی در زمستان (۱۳۶۶) به چاپ رسانید . از جلد چهارم این کتاب استفاده شده است.

کتاب « تاریخ طبرستان» اردشیر برزگر که قبلاً در سه جلد آن را به چاپ رسانده بود ، در سال ۱۳۸۰ ش از سوی انتشارات رسانش توسط محمد شکری فومشی با تصحیح در یک جلد

قطور به چاپ رسید و ویژگی تاریخ طبرستان علی عباس حسن زاده ی برزگر معروف به اردشیر برزگر اینست که اولاً: از لغات فارسی اصیل استفاده کرد و ثانیاً چون کتابهای تاریخ طبرستان ابن اسفندیار و رویان و مازندران میر ظهیر الدین مرعشی فهم کلی متون آن ها ثقیل و دشوار است این کتاب بسیار روان است و حتی کتاب های فوق را تحت الشعاع خود قرار داده است آقای فقیه بحر العلوم در خصوص نسب سادات هزار جریب و امامزاده های شهرستان ساری و چهار دانگه و هزار جریب مطالبی در کتاب « تاریخ تشیع و مزارات در ساری » آورده اند .

۱-۵) روش تحقیق :

برای انجام هر پژوهشی روشهای خاصی کاربرد دارد از روشهای عمده پژوهش می توان به روشهای تاریخی و تحلیلی اشاره کرد . در روش تاریخی ، پژوهش با تکیه بر گردآوری اطلاعات از کتب و اسناد انجام می پذیرد اما در روش تحلیلی که اکثر پژوهشهای علمی با تکیه به این شیوه انجام می گیرد بر اساس گردآوری اطلاعات و تحلیل داده ها می باشد .

در پژوهش تاریخی سه روش وجود دارد: توصیفی ، تحلیلی ، توصیفی تحلیلی .

در پژوهش توصیفی صرفاً به بیان حوادث و رویدادها پرداخته می شود .

در روش تحلیلی پژوهش بر اساس گردآوری داده ها و تحلیل آنها و یافتن رابطه ی علی و معلولی میان آنها انجام می گیرد .

در روش توصیفی، تحلیلی نیز هم به توصیف حوادث و رویدادها و هم تحلیل آنها می پردازد

در این پژوهش از روش توصیفی تحلیلی استفاده شده است . ابتدا با گردآوری اطلاعات به توصیف حوادث و رویدادها پرداخته شده و سپس با تکیه بر اسناد و مدارک حوادث مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است در روش تحلیلی نیز نوع علی آن کار برد داشته و به علت حوادث و رویدادها پرداخته است .

۱-۶) تعریف واژگان :

جریب : در مورد معانی جریب دهخدا در لغت نامه اینچنین آورده است :

« مقدار معلوم از موزون وزمین ... ابن سید گوید : پیمانہ ایست برابر ۴ قفیز ... از ماده جریب درلسان چنین بر می آید که اصل معنی آن پیمانہ ایست معرف از طعام واطلاق آن بر زمین به این اعتبار است که به مقدار پیمانہ مزبور می توان در آن کشت کرد وظاهراً اصل کلمه عربی است نه معرب ... بنابراین جریب به معنی زمینی است که مساحت آن به اندازه کشت یک جریب موزون از بذر باشد وهمچنان که جریب از موزون به اختلاف بلاد و زمانها اختلاف وزن دارد . همانطور مساحت جریب از زمین مختلف باشد ومقدار آن به گفته مؤلف متن اللغه ۱۰ قفیز وهر قفیز ۱۰ عشیر می باشد...»^۱

همچنین در بیان معانی دیگر جریب آمده است : جریب ممال جراب در شعر چون کتیب وحسیب وجز اینها.^۲

«جریب نام رودی ست ... نام وادی بزرگی است که به بطن الرمه از سرزمین نجد سرازیر می شود ...»^۳

در اینجا جریب واحدی است برای اندازه گیری مساحت زمین وبه همین معنی به کار گرفته شده است .

هزار جریب

^۱ دهخدا، ۱۳۷۷، لغت نامه دهخدا، تهران، انتشارات دانشگاه تهران، جلد ۵، زیل واژه جریب .

^۲ همان .

^۳ همان .

هزار جریب در لغت نامه دهخدا اینگونه تعریف می شود: « ناحیه ایست کوهستانی در مازندران ... از توابع مازندران و دارای معدن مس وزغال سنگ ... نام یکی از دهستانهای چهار گانه ساری که جنگل انبوه دارد و... »^۱

همچنین دهخدا از هزار جریبهای دیگری نیز نام برده است: « هزار جریب دهی است از بخش درود شهرستان بروجرد ... دهی از شهرستان ملایر ... دهی از بخش داران شهرستان فریدن »^۲ در این پژوهش منظور از هزار جریب، کوهستانهای جنوبی شهر های نکا، ساری و بهشهر می باشد

روستا

روستا در لغت نامه ی دهخدا به معنی ده و قصبه آمده است . جامعه روستایی غالبا با فعالیت های کشاورزی و روابط بسیار نزدیک خانوادگی مشخص می شود . روابط شخصی میان اعضای این جامعه بسیار نیرومندند و الگوهای رفتاری سنتی بر این روابط حاکم می باشند . شیوه زندگی مردم در یک جامعه روستایی عموما غیر رسمی است و آداب و رسوم این جوامع به ندرت دگرگون می شود و از نظر ویژگی های اخلاقی و رویکردها و عادت ها و خصلتها و سلیقه ها و شیوه تفکر بسیار همگون است و افراد این جامعه از نظر فردی تفاوت های چندانی با هم دیگر ندارند.^۳

در این جا منظور از جامعه روستایی همان هزار جریب و مردم آن می باشد.

نخبگان

نخبه در لغت نامه دهخدا به معنی خوب و برگزیده از هر چیزی آمده است .

^۱ همان . جلد ۱۵ .

^۲ همان .

^۳ بروس کونن، درآمدی به جامعه شناسی، ترجمه محسن ثلاثی، انتشارات توتیا، تهران ۱۳۸۶، ص ۲۴۹